

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO EKONOMINIŲ SANTYKIŲ VALSTYBINIO REGULIAVIMO
Į S T A T Y M A S**

1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-734
Vilnius

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šio įstatymo tikslas – sunorminti žemės ūkio subjektų ekonominius santykius su valstybės institucijomis ir žemės ūkio rinkos partneriais, nustatyti pagrindines šių santykių valstybinio reguliavimo priemonės, sudaryti prielaidas valstybės agrarinei politikai įgyvendinti ir žemės ūkio rinkos pusiausvyrai palaikyti.

2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

Šiame įstatyme:

Žemės ūkio subjektai – ūkininkų ūkiai, žemės ūkio bendrovės ir kitos įmonės, įregistruotos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, kurių metinės įplaukos iš prekinės žemės ūkio produkcijos ir gamybos paslaugų žemės ūkiui realizacijos sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gautų pajamų.

Žemės ūkio rinka – mainų sritis, kurioje dalyvauja žemės ūkio subjektai.

Žemės ūkio rinkos partneriai – ūkio subjektai, superkantys, perdirbantys ir realizuojantys žemės ūkio produkciją bei parduodantys žemės ūkiui reikalingus materialinius-techninius išteklius ir gamybos paslaugas.

Supirkimo kvota – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas žemės ūkio produkcijos kiekis, kurio supirkimą žemės ūkio subjektui ji garantuoja.

Importo kvota – Lietuvos Respublikos Vyriausybės ribojamas prekių kiekis, kurį galima importuoti.

Minimali ribinė kaina – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta žemės ūkio produkcijos supirkimo pagal kvotas minimali kaina, kurią valstybė garantuoja.

Slenkstinė kaina – minimali kaina importinėms prekėms, kurią nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Slenkstinė kaina negali būti mažesnė už šalies vidaus rinkos vidutinę kainą.

Lengvatinis kreditas – paskola žemės ūkio subjektams ir jį aptarnaujantiems žemės ūkio rinkos partneriams su ne didesne kaip 50 procentų vidutinio metinio rinkos palūkanų dydžio palūkanų norma arba kai valstybė kompensuoja bent 50 procentų kredito palūkanų.

Riboto ūkinio naudojimo žemės – žemės ūkio naudmenos, kurioms taikomos nustatyta tvarka patvirtintos specialios žemės naudojimo sąlygos ir veiklos apribojimai.

Žemės ūkio gamybos ribojimas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės taikomų priemonių visuma, ribojanti tam tikrų žemės ūkio produktų gamybą arba žemės naudojimą.

Mažo našumo žemės – žemės ūkio naudmenos, kurių našumo balas 1/4 mažesnis už šalies vidutinį.

Bioorganinė žemdirbystė – ūkininkavimo būdas, kai nenaudojamos mineralinės trąšos, pesticidai ir augimo stimulatoriai, kad būtų išauginta ekologiškai švari produkcija, atgaivintas dirvos biologinis aktyvumas ir išlaikyta biologinė pusiausvyra.

3 straipsnis. Žemės ūkio šakos prioritetas

Lietuvos Respublikos žemės ūkis atlieka labai svarbią ekonominę, socialinę, gamtos saugos ir etnokultūrinę funkciją, todėl yra prioritetinga tautos ūkio šaka.

4 straipsnis. Žemės ūkio rėmimo politika

Valstybė remia, pirmiausia pagal tikslines programas, svarbiausių prekių žemės ūkio produktų gamintojus, žemės ūkio mokslo ir technikos pažangą, žemės ir kitų gamtos išteklių išsaugojimą bei gerinimą, bioorganinės žemdirbystės įgyvendinimą, specializuotų prekių ūkių kūrimąsi ir gina žemės ūkio subjektų lygiateisiškumą rinkoje.

II. VALSTYBINIS REGULIAVIMAS

5 straipsnis. Valstybinio reguliavimo priemonės

Žemės ūkio subjektų ekonominiai santykiai su valstybės institucijomis ir žemės ūkio rinkos partneriais reguliuojami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka taip:

- 1) garantuojamas žemės ūkio produkcijos supirkimas pagal kvotas;
- 2) papildoma arba parduodama dalis valstybinių maisto produktų rezervo;
- 3) remiamos investicijos į žemės ūkį;
- 4) reguliuojamas žemės ūkio produkcijos ir maisto produktų importas bei eksportas;
- 5) kontroliuojama produkcijos kokybė;
- 6) ribojama rinkoje dominuojančių ūkinių subjektų veikla;
- 7) skatinama arba ribojama tam tikrų žemės ūkio produktų gamyba;
- 8) ginami žemės ūkio šakos interesai tarptautinėmis sutartimis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė gali taikyti ir kitas žemės ūkio reguliavimo priemones.

6 straipsnis. Produkcijos supirkimas

Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota valstybės institucija kasmet iki liepos 1 dienos nustato ir paskelbia kitų metų svarbiausių žemės ūkio produktų supirkimo kvotas bei minimalias ribines kainas.

Žemės ūkio produkcija superkama pagal kvotas, remiantis žemės ūkio produkcijos gamintojų ir perdirbamosios pramonės bei prekybos įmonių sutartimis. Sutartys pasirašomos tik paskelbus supirkimų kvotas ir minimalias ribines kainas.

Realizuojamai produkcijai, viršijančiai nustatytas kvotas, minimalios ribinės kainos netaikomos.

7 straipsnis. Atsiskaitymų tvarka

Atsiskaitymo už supirtą pagal kvotas žemės ūkio produkciją sutartiniai terminai negali būti ilgesni už nustatytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Delspinigių tarifus nustato įstatymas.

Jeigu žemės ūkio subjektai pageidauja, atsiskaitymui už nupirtą žemės ūkio produkciją naudojami vekseliai.

Žemės ūkio rinkos partneriai negali mokėti premijų, tantjemų ir dividendų, taip pat pirkti akcijų iš gauto pelno, kol turi pradelstų mokėjimų už nupirtą žemės ūkio produkciją bei žemės ūkio subjektų suteiktas paslaugas.

8 straipsnis. Kreditavimas

Lengvatiniai kreditai teikiami konkurso tvarka.

Lengvatinio kreditavimo tvarką ir metinę palūkanų normą nustato, konkurso nuostatus tvirtina ir konkursų komisijas skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Valstybės kredito ištekliai teikiami per žemės ūkio kredito kooperatyvus arba komercinius bankus.

Valstybė iš savo išteklių dvidešimčiai metų skiria beprocentę paskolą kooperatinio kredito sistemai kurti ir teikia kredito kooperatyvams mokesčių lengvatas.

9 straipsnis. Tikslinis finansavimas

Žemės ūkio subjektams ir žemės ūkio rinkos partneriams tikslinis finansavimas taikomas:

- 1) žemės ūkio produktų supirkimui pagal kvotas remti;
- 2) mažo našumo žemėse įsikūrusių žemės ūkio subjektų ūkinei veiklai pertvarkyti ir ūkininkavimo ekonominių sąlygų skirtumams sumažinti;
- 3) ekologiškai švarios žemės ūkio produkcijos gamybai organizuoti ir koncentruotos taršos židiniams pašalinti;
- 4) kooperacijai ir agroservisui plėtoti;
- 5) ūkininkų įsikūrimo ir gamybos infrastruktūros kūrimo programoms vykdyti;
- 6) dėl valstybės apribojimų sumažintos žemės ūkio gamybos pajamoms kompensuoti;
- 7) žemės ūkio moksliniams tyrimams, konsultacijoms ir mokymui;
- 8) produktyvių augalų, gyvulių ir paukščių veislinei medžiagai pirkti;
- 9) melioracijai ir rūgščioms dirvoms kalkinti.

Tikslinio finansavimo prioritetus, tvarką ir sąlygas nustato bei vykdančią instituciją paskiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Ji gali nustatyti ir kitą tikslinį finansavimą.

10 straipsnis. Žemės ūkio subjektų apmokestinimas

Žemės ūkio subjektams taikomi Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyti lengvatiniai apmokestinimo tarifai.

11 straipsnis. Žemės ūkio produkcijos eksportas

Žemės ūkio produktų eksportas neribojamas.

12 straipsnis. Importo reguliavimas

Žemės ūkio produkcijos, maisto žaliavų ir produktų importo kiekis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka reguliuojamas kvotomis ir muitais.

Importuojamiems žemės ūkio produktams ir maisto prekėms, kurių analogai gaminami Lietuvoje, įvedamos slenkstinės kainos.

13 straipsnis. Informacija žemės ūkio rinkai reguliuoti

Valstybės institucijos nuolat tiria vidaus ir tarptautinę žemės ūkio rinką, rengia ir periodiškai skelbia informaciją apie žemės ūkio produkcijos bei gamybos išteklių kainas ir jų paritetą, maisto produktų paklausą ir jų kainas vidaus bei užsienio rinkose.

14 straipsnis. Produkcijos kokybės kontrolė ir sertifikavimas

Lietuvos Respublikos valstybinės institucijos sertifikuoja žemės ūkio produkciją ir kontroliuoja jos kokybę vadovaudamosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais nuostatais ir standartais.

Bioorganinės žemdirbystės ūkiuose išaugintą produkciją sertifikuoja ir jos kokybę kontroliuoja specializuotos institucijos, gavusios Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos licenciją.

15 straipsnis. Parama žemės ūkio produktams realizuoti vidaus rinkoje

Rajonų ir miestų savivaldybės įrengia ir nemokamai suteikia žemės ūkio subjektams nuolatinės vietas žemės ūkio produkcijai pardavinėti, taip pat uždaro konkurso tvarka nuomoja šiam tikslui tinkamas valstybines patalpas arba skiria žemės sklypus žemės ūkio subjektų kooperatinėms parduotuvėms statyti.

Šio straipsnio pirmosios dalies nuostatos įgyvendinamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus normatyvus ir jos nustatyta tvarka.

III. VALSTYBINIO REGULIAVIMO ĮGYVENDINIMAS

16 straipsnis. Reguliavimo lėšų šaltiniai

Nacionalinei žemės ūkio plėtojimo programai ir žemės ūkio santykių valstybinio reguliavimo priemonėms įgyvendinti, maisto produktų valstybiniams rezervams sudaryti, melioracijai, rūgščioms dirvoms kalkinti kasmet paprastai skiriama ne mažiau kaip 10 procentų nacionalinio biudžeto išlaidų, taip pat užsienio tikslinės paskolos bei kitos lėšos.

17 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1995 m. kovo 31 dienos.

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ekonominių santykių valstybinio reguliavimo įstatymui, netenka galios Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl žemės ūkio būklės gerinimo eksportuojant, superkant žemės ūkio produkciją ir parduodant Lietuvoje pagamintus maisto produktus“ (Žin., 1994, Nr. [7-101](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS
